

Observationer i Ekerö kommun 2005

Glenn Cornland

Fågelåret 2005 har präglats av hög aktivitet i fält bland föreningens medlemmar. Flera nya fågellokaler har upptäckts och många fynd av både vanliga och lite mer exklusiva fågelarter har gjorts. I Svartsjö Dämme fick vi följa Sveriges andra lyckade häckning av Dammsnäppa. Skärfläcka blev ny art för Mäläröarna, nr 243 enligt MOFs räkningar, och det sågs totalt 190 arter under året.

Många timmar i fält under året av föreningens medlemmar har resulterat i en diger rapportskörd. Fåglar upptäcks där det finns fågelskådare och nya ställen, kanske bakom stugknuten, kan visa sig vara guldkorn. Lokaler som Ölsta tegelbruksdammar, Torslunda, Malmviks strandängar m fl har visat sig hysa ett rikt och intressant fågelliv.

Ett första fynd av skärfläcka och flera andra och tredje fynd som t ex härfågel, vit stork, svarttärna och tretåig hackspett har gjorts. Under året sågs 190 arter och totalt har 243 olika fågelarter iakttagits på Mäläröarna enligt MOFs räkningar.

Mälarens kobbar och skär har inventerats under året på initiativ av bl a Länsstyrelsen. Vi har fått ta del av de observationer som rör Ekerö kommun. Årets observationer kommer framförallt från fågel databasen *Svalan* samt från inskickade rapporter av föreningens medlemmar. De intressantaste observationerna, som kommit oss till del publiceras här. Av de vanligare arterna tas endast observationer upp som är tidsmässigt avvikande, häckningar eller höga antal och som följer Stockholms rapportområdes rapporteringsmall. Observationerna är ännu inte granskade av någon rapport- eller raritetskommitté (Rk, Rrk).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Sträckande vår: Sammanlagt ca 80 ex perioden 26.3–8.4. *Sträckande höst:* Sammanlagt ca 160 ex perioden 19.11–18.12. *Rastande:* Menhammarsviken 6 ex 15.10 (LBe, SHn) och 16 ex 26.12 (JWn). *Under häckningstid:* 2 par Svartsjö Dämme 27.4–20.5 (BDk, JWn m fl), 8–12 ex Svartsjö Dämme 25–31.5 (MBm m fl).

Sädgås *Anser fabalis*

Ett normalt år för arten. Enstaka individer och en flock som rastade, samt några flockar på sträck. *Rastande:* 1 ex rast Svartsjö Dämme 27.3 (GCd), 15 ex Svartsjö Dämme 29.3 (JBk m fl), 2 ex Svartsjöviken 2–3.4 (LBe, SHn m fl), 2 ex Adelsö kyrka 9.4–24.4 (HAn m fl), 6 ex rast Svartsjö Dämme 12.9 (ÖEd). *Sträckande vår:* Sammanlagt 16 ex perioden 27.3–17.4. *Sträckande höst:* 4 ex Lovön 26.9 (FTd), 3 ex Svartsjöviken 11.10 (ÖEd).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

1 ex rastade Översilningsområdet, Svartsjöviken 11.4 (FTd). Tredje observationen på 2000-talet.

Grågås *Anser anser*

Ökar på Mäläröarna. *Vinterfynd:* 1 ex Menhammarsviken 12.1 (ÖEd, PEem). *Rastande:* 131 ex Svartsjöviken 3.4 (BSm m fl), 160 ex Svartsjö Dämme 24.7 (GCd), 133 ex Svartsjöviken 28.8 (ÖEd), 300 ex Menhammarsviken 3.9 (GCd), 400 ex Svartsjöviken 4.10 (ÖEd), 300 ex Prästnibble 9.10 (ÖEd, CEEd). *Häckning utanför Svartsjöviken:* 2 kullar 11 ungar Lovön 12.5 (NWk), 3 kullar 11 ungar Kyrkpölen, Adelsö 30.5 (GCd).

Snögås *Anser caerulescens*

Endast fyra kända observationer tidigare av denna nordamerikanska art. Två fåglar av vit fas gick tillfälligt ned och rastade vid Mastområdet 8.10 (MOF).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Något lägre antal observerade par med

kullar under juni i Drottningholmsparken. Detsamma gäller rastande fåglar på hösten, jfr toppnoteringarna 2003 och 2004 då det sågs mellan 1500–2000 ex på Lovön. *Häckning*: 7 par revir/bo Fiskarholmen 9.5 (JSI). Troligtvis härrörande från häckningsplatser runt Lovön–Kärsön–Fiskarholmen, fanns 16 par med ungar i Drottningholmsparken 23.6 (MGr). *Rastande*: 850 ex Drottningholmsparken 31.8 (ÖEd), Ca 1000 ex Lindön 9–10.9 (ÖEd), 800 ex Drottningholmsparken 29.10 (CKN).

Prutgås *Branta b. bernicla*

Sällsynt på Mäläröarna. Endast tre observationer av 6 fåglar finns rapporterade på Svalan sedan 1980, alla höstfynd. Årets fågel var skadad och uppehöll sig runt Menhammarsviken 14.4–5.5 (MBm, UKi, MNn m fl).

Gravand *Tadorna tadorna*

Likartat uppträdande som 2004. En adult hanne sågs vid Svartsjö Dämme 6.4 (SSg m fl). Ett par uppehöll sig vid Svartsjövikens 14.4–29.5 (GCd, JWn m fl). Två höstfynd av juvenila fåglar: 1 ex Svartsjövikens 3.9 (MOF), 4 ex sträckande Ekebyhovsbacken 3.9 (MBm).

Bläsand *Anas penelope*

Max 30 ex rastade i Svartsjö Dämme 8–29.4.

Gravänder i Svartsjö Dämme

Under häckningstid sågs max 5 hanar och en hona i Svartsjö Dämme. Ett par Hovgårdsfjärden 20.5 (HRp). Ovanligt många rastade i Svartsjövikens under hösten. 79–96 ex 30.9–9.10 (ÖEd, PEm). I Menhammarsviken sågs 35 ex 10.9 (MNn, SSg), 20 ex 30.10 (JWn). Ett vinterfynd. 1 ex 27.12 (ÖEd, SSg).

Snatterand *Anas strepera*

Vår och sommar: 1–3 par Svartsjö Dämme (BDk m fl). 1–2 par Svartsjövikens (ÖEd m fl). En häckning konstaterad. Hona med 3 ungar Svartsjö Dämme 22.6 (ÖEd). 2 par Kyrkpölen, Adelsö 10.4–25.6 (HAN m fl), 1 par Menhammarsviken 16.4 (LBe, SHn), 6 ex Menhammarsviken 17.4 (JWn m fl). *Mälärinventeringen*: 1 par Flisorna, Munsö 25.4 och 20.5 (TPn, HRp), 1 par Koffsan, Prästfjärden 20.5 (HRp), 1 hane Pingst, S. Björkfjärden 20.5 (HRp), 1 par Hovgårdsfjärden 20.5 (HRp), 1 hona Ellholmen, Adelsö 30.5 (HRp). *Rastande höst*: 1 par Menhammarsviken 10.9 (MNn, SSg), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 24.9 (HAN), 3 ex Svartsjövikens 1.10 (JWn), 1 par Svartsjövikens 6.10 (ÖEd), 3 ex Svartsjö Dämme 30.10 (MAN).

Kricka *Anas crecca*

Under andra halvan av april rastade max 190 ex i Svartsjö Dämme. 3–4 par uppehöll sig i Svart-

sjö Dämme under häckningstid. Ingen häckning konstaterades. 1 par Rishögdsdammen, Prästnibble 17.5 (ÖEd). *Rastande höst*: 55 ex Svartsjö Dämme 2.9 (GCd), 73 ex Svartsjö Dämme 28.9 (PEm) och 70 ex Svartsjövikens 1.10 (PEm).

Mandarinand *Aix galericulata*

1 adult hona rastade i dammen på Mastområdet 22.10 (SSg).

Stjärtand *Anas acuta*

Rastande: 2 i par Svartsjö Dämme 6.4–9.4 (ÖEd m fl), 2 ex Svartsjövikens 29.7 (IMI), 4 1K Svartsjövikens 17.8 (JWn). 1 ex Svartsjö Dämme 5.10 (REm), 1 ex Mastområdet 23.10–5.11 (SSg, m fl).

Sträckande: 13 ex Ekebyhovsbacken 11.9 (ÖEd, GCd, UKi), 18 ex Prästnibble 9.10 (CEd, ÖEd).

Årta *Anas querquedula*

1 hanne Svartsjö Dämme 19–22.4 (GCd BDK).
1 par sågs vid Svartsjöviken/Svartsjö Dämme 16.5–22.6 (ÖEd, PEm m fl).

Skedand *Anas clypeata*

Ett bra år för skedanden. En häckning i Svartsjö Dämme. Under hösten rastade en större flock vid Svartsjöviken i oktober. Svartsjö Dämme: 1 par parning 21.4 (GCd), 2 par 16.5–21.6 (GCd, PEm m fl). 1 ex på bo 10.5 2005 (MÅg), 1 hona med 11 pull 10.6 (MOF) och 10 1k 24.7 (GCd). *Rastande höst*: 19 ex Svartsjö Dämme 28.9 (PEm), 39 ex Svartsjöviken 1–11.10 (PEm, ÖEd).

Brunand *Aythya ferina*

Ett vinterfynd i Menhammarsviken 14.1 (BJm). 2 ex Svartsjöviken 14.4 (JWn). *Häckning*: 1 hona med 2 ungar Svartsjö Dämme 11.6–16.8 (ÖEd, PEm, m fl.). *Rastande höst*: 1 ex Dyviken, Lovön 25.9 (FTd), 1 par Eldgarnsö 21.10 och 12.11 (ÖEd), 1 ex Svartsjöviken 13–19.11 (LBe, SHn, JWn).

Sjöorre *Melanitta nigra*

Rastande: 3 ex Fiskarfjärden 2.5 (GCd m fl), 2 ex Menhammarsviken 5.5 (MBm), 1 par Fiskarfjärden 8.5 (JSI), 1 par Skärvik 9.5 (MTn).

Salskrake *Mergus albellus*

Vintergäst på Mäläröarna tills isarna lägger sig. 10–22 ex Menhammarsviken 2–23.1 (ÖEd, PEm, JWn m fl). 12–14 ex Menhammarsviken 23–24.4 (CEd m fl). En hanne uppvaktade kniphonorna i Svartsjöviken 7–16.5 (MNon m fl). Under november och december rastade max 14 ex Menhammarsviken (SHn, LBe m fl) och max 14 ex Igelviken (BLI).

Småskrake *Mergus serrator*

Mälärinventeringen: 1 par Kråkskär, Hovgårdsfjärden och 1 hanne Flisorna, Munsö 25.4 (TPn), 6 ex Flisorna, N. Björkfjärden och 5 ex Koffsan, Prästfjärden 20.5 (HRp). *Övriga*: 1–3 ex Menhammarsviken 24–28.4 (GCd, MGr,

MNon). 2 ex Fiskarfjärden 26.4 (JSI), 4 ex sträckande Alby udde, Sänga Säby 1.5 (PEm), 1 par Rastaborg 5.5 (MBm), 3 ex Björkö 5.5 (MBm), 1 par Björköundet 28.5 (LBe, SHn, BSm), 1 ex Laxsjön, Munsö 18.7 (CEd, REEm, ÖEd), 3 1k Gåsholmen, S. Björkfjärden 16.8 (REm).

Storskrake *Mergus merganser*

Tre större flockar rastade vintertid. 57 ex Bruksviken, Adelsö 1.2 (ÖEd), 65 ex Malmhuvud, Munsö 2.2 (ÖEd), 50 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 5.2 (JWn).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Totalt fyra spelande fåglar. Högsta antalet på 2000-talet. 1 ex Eknäs, Munsö 18.5 (gm Stockholm birdline), 1 ex Älby, Ekerö 25.5–30.5 (GÖn, PÖn, UKi m fl), 1 ex Ölsta, Färingsö 2.6 (GCd), 1 ex Menhammars herrgård, Ekerö 15.6 (AHT).

Storlom *Gavia arctica*

Något fler observationer än normalt gjordes under året. Fynden under sommarhalvåret kan tyda på häckning i närområdet. *Rastande*: 2 ex Fiskarfjärden 7.4 (CEd, ÖEd, JSI), 6 ex Eldgarnsö 9.4 (REm), Ett par i Igelviken, Färingsö 24.4–7.5 (LBe, REEm m fl), 1 ex Björköundet–Hovgårdsfjärden 28.5 och 30.5 (BSm, LBe, SHn m fl), 2 ex Tofta, Adelsö 23.8 (PEm). *Sträckande*: 4 ex Svartsjöviken 15.4–30.4 (MOF, SSg), 1 ex Svartsjö Dämme 11.8 (GCd), 2 ex Ekebyhovsbacken 10.9 (MNn, SSg), 2 ex Mörbyfjärden 8.10 (MOF).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Rastande vår: 1 ex Menhammarsviken 10.4 (gm MOF) och 23.4 (SHn, LBe), 1 ex Svartsjöviken 10.4–13.4 (LBe m fl.). *Sommar–höst*: En adult fågel sågs i Svartsjö Dämme 1.7 (ÖEd) och 16.8 (PEm). Ev samma fågel som såg till och från i Dämnet under september och oktober (MAn, MBm, m fl). 1 ex Svartsjöviken 17.8 (JWn). 2 ex Bonadammen, Munsö 4.9 (JWn).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

I Menhammarsviken fanns 18 par 13.4–30.4 (MBm, SSg) och 6 par med bo Lambarudd, Lovön 18.5 (NWk). *Vinterfynd*: 1 ex Men-

hammarsviken 6.1–16.1 (HRp m fl), 15 ex Menhammarsviken 3–10.12 (SHn m fl), 10 ex Eldgarnsö 10.12 (ÖEd, CED). I april, i väntan på islossningen, rastade 116 ex Fiskarfjärden 7–8.4 (GCd, JSI). *Rastande höst*: 100 ex Mörbyfjärden 8.10 (MOF).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Två rapporter av 4 fåglar, vilket är i nivå med de senaste årens observationer. 2 ex Hovgårdsfjärden 25.4 (TPn) och 2 ex Svartsjövikens 9.10 (AAn, UAn, PEm).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Fyra kolonier i kommunens västra delar. Under april 2005 räknades vid fågelinventeringar i Mälaren sammanlagt 333 par vilket är en marginell ökning från 2004 då det fanns 321 par (TPn). 200 ex passerade Rastaholm, Ekerö 3.9 (ÖEd, CED, REM).

Vit stork i Ålby

Rördrom *Botaurus stellaris*

Även i år en övervintrande vid Sötvattenslaboratoriet 4.3–12.3 (IMl m fl). Sammanlagt hördes 12 ex tuta i kommunen under vår–sommar, vilket får anses som en relativt hög siffra.

Gråhäger *Ardea cinerea*

Tre kolonier rapporteras från Mälarinventer-

ingen. 10 par Flisorna, N. Björkfjärden och 33 par Gåsholmsskäret, S. Björkfjärden 25.4 (TPn), 4 par Koffsan, Prästfjärden 20.5 (HRp). Sex observationer under januari och sju under december är högsta siffran sedan 2001.

Vit stork *Ciconia ciconia*

Senaste och enda tidigare kända fyndet var 1979, Gisseludden på S. Björkö (UKi). I år upptäcktes en omärkt fågel vid Ålby hage 9–10.5 (UKi, MTn, m fl).

Bivråk *Pernis apivorus*

Andra året i rad som bivråk ses i april. 1 ex Huvududden, Ekerö 28.4 (BDk, UDk). Trolig häckning på Adelsö. 1 par 19.6–7.7 och 2 ex 14.8 (HAN). *Övriga obsar*: 1 ex Översilningsområdet 17.6 (ÖEd), 1 ex Kurön 26.6 (BSn), 1 ex Svartsjö Dämme 2.7 (RSt), 1 ex Älvnäs 3.7 (LBe, SHn), 2 ex Svartsjövikens 6.7 (MNn), 2 ex Lovö Edeby 2.8 (REm).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

11 ex på isen ifrån Väsby hage 19.3 (ÖEd, CED). Juli var enda månaden som havsörn inte sågs. Två fåglar, en yngre och en gammal sågs frekvent under augusti i kommunens västra delar (LBe, REM, m fl). Under hösten som mest 4 ex Svartsjövikens 3.9 (GCd, REM m fl).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Minst 10 revir på öarna, där fåglar i par rapporteras med olika häckningsindicer. Inga säkra häckningar rapporterade, men troligtvis skedde en häckning vid Svartsjövikens/Svartsjö Dämme där en juvenil fågel sågs i början på augusti.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Åtta höstfynd är något över normalt uppträdande för arten på Mäläröarna. *Vår*: 1 ex Svartsjövikens 10.4 (GCd), 1 ex Lovö prästgård 18.4 (ÖEd). *Höst*: 1 ex Svartsjövikens 10.9 (GCd, MÅg m fl), 1 str. Svartsjövikens 17.9 (MAN, LBe, SHn), 1 ex Mastområdet 19.9 (FTd), 1 ex Prästnibble 25.9 (CED), 2 ex Svartsjövikens 29.10 (UKi m fl), 1 adult hona stationär Svartsjövikens 1–13.11 (ÖEd, PEm m fl), 1 ex sträckande Kårsö Gård 6.11 (FTd).

Obestämd stäpp/ängshök *Circus macrourus*
/pygargus sp.

2005 var det nära, men vi får vänta ett tag till på Ekerö kommuns förstafynd av stäpphök. En honfärgad ”stängshök” svepte förbi Svartsjö Dämme 20.5 (SSg).

Ormvråk *Buteo buteo*

En nästan helt vit, s.k. börringevråk, Lambarudd, Lovön 6.4 (REm) och troligtvis samma individ vid Mastområdet 16–17.4 (SSg). *Övervintrande*: januari–februari ca 5 ex och ca 4 ex under december. De flesta fynden kommer från Mastområdet och Svartsjövikens där folk skådar frekvent. Sträckande vår: 23 ex Svartsjövikens 3.4 (MÅg, NWk). Sträckande höst: Sammanlagt ca 70 ex observerade totalt inkl 35 ex S. Edebyfälten, Lovön 4.10 (FTd).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Övervintrande januari: 1 ex Svartsjövikens 12.1 (ÖEd, PEm), 1 ex Svartsjövikens 22.1 (BDk, UDK). Under våren observerades 6 sträckande fåglar. Första fågeln för hösten sågs vid Kungsberga 16.9 (ÖEd) och följdes av ca 8 sträckande fåglar och minst 7 stationära fåglar under senhösten. I december 2 ex Svartsjövikens 10–17.12 (LBe, PEm, SHn), 1 ex Husby, Munsö 11.12 (LBe, SHn), 1 ex Menhammarsvikens 17.12 (LBe, SHn), 1 ex Prästnibble 21.12 (ÖEd), 1 ex Adelsö 29.12 (BLd).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Hela 5 ex observerade under året vilket är ovanligt. Januari en 2K+ Svartsjövikens (BLI), En 2K str. Hagalund, Adelsö 20.3 (HAn), En 2K+ str. Svartsjövikens 3.4 (ÖEd m fl), En 1K str. Lovön–Södra Färingsö 8.10 (REm, JWn m fl). I november rastade en 1k Igelvikens, Färingsö (BLI).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Första obs. 3 ex Malmviks strandängar, Lovön 2.4 (JSg) och paret på boet vid Lovöberget samma eftermiddag (JSI), 1 ex Svartsjö Dämme 2.4 (CEd, ÖEd). Samtidigt fiskande Svartsjövikens 8 ex 6–9.4 (GCd, SSg). 8 ex Stora Hallstaskär 17.8 (REm). Sista obs. 1 ex Svartsjö Dämme

12.9 (GCd). *Häckningar*: Minst 12 aktiva bon i kommunen (REm).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Inga häckningar rapporterade. 1 par sågs tillfälligt vid Svartsjövikens 30.4 (MBm). Under september sågs Ca 10 falkar på sydsträck.

Stenfalk *Falco columbarius*

1 ex str Lullehovsbron 19.4 (GCd), 1 ex Svartsjö Dämme 16.8 (PEm), och ev. samma fågel 20.8 (MAn). En fågel födosökte vid Svartsjövikens 6.9 (ÖEd), 1 ex rastade Svartsjövikens 16.9 (GCd), 1 ex rastade Tillflykten, Lovön 23.9 (FTd).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

4 ex Svartsjö Dämme 14.5 (OBd, LFG). Inga säkra häckningsuppgifter har inkommit. Frekvent rapporterad under juni och juli, framförallt Svartsjöområdet, Eldgarnsö och Rör-by–FRA, Lovön.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Sammanlagt sex observationer under året, vilket är en hög summa. En adult fågel sågs jaga måsfågel vid Svartsjövikens 8.4 (GCd), 1 adult hanne rastade Törnbyvikens, Färingsö 24.7 (JBk), 1 ex som slagit en måsfågel vid Nyckelby, Ekerö 29.8 (UKi), 1 juvenil str Igelvikens, Färingsö 7.9 (BLI), 1 ex Mastområdet 1.10 (JWn), 1 juvenil str Svartsjövikens 8.10 (AAn, UAn).

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Spelande fåglar: 1 ex Menhammarsvikens 1.4 (SSg), 3 ex Svartsjövikens 30.4–31.5. 1 ex Malmviks strandängar, Lovön 2.4 och 6.4 (FTd), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 24.4 (HAn), 1 ex Ölsta tegeldamm, Färingsö 25–29.5 (GCd, BDK, UDK). 1 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 18.10 (FTd).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

En spelande fågel hördes under året. Fladen, Kårsö Gård 16.6 (UKi).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

En häckning resulterade i minst 2 ungar. Rishögsdammen Prästnibble (ÖEd).

Sothöna *Fulica atra*

Rastande: 125 ex Väntholmsviken 16.1 (CEd), 180 ex Drottningholms slott 16.2 (GCd), 150 ex Menhammarsviken 27.7 (JWn), 152 ex Svartsjövikens 6.9 (ÖEd).

Trana *Grus grus*

Ett dansande par på Björkö 5.5 (REm). Sträckande: 130 ex Kårsön 5.10 (REm), 175 ex Mastområdet 15.10 (JWn), 200 ex i tio flockar mot SSV över Gällstaö 15.10 (JSI).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Mälärinventeringen: 1 par Flisorna, Munsö 25.4 och 20.5 (TPn, HRp), 1 ex varnande Pingst, S. Björkfjärden 20.5 (HRp), 1 par varnande Kråkskär, Hovgårdsfjärden 20.5 (HRp). Övriga: 2 ex Jungfrusund 8.4 (GCd), 1 par Drottningholm 19.4 (REm) med spel/sång 18.5 (NWk), 1 par Adelsö kyrka 4.5 (REm), 1 ex Fiskarholmen 3.7 (JSI), 1 par med pull Lundhagen, Träkvista 23.6 (MGr), 2 par Drottningholm 30.6 (ÖEd), 1 ex Pingst, S. Björkfjärden 16.8 (REm).

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Ny art för kommunen. 2 ex sträckande Brostugan, Kårsön 10.7 (SSg).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

En säker häckning och 3–4 par i lämplig häckningsbiotop. 1–2 par Kyrkölen, Adelsö 24.4–6.6 (HAn), 1 par Löten, Munsö 14.5 (FTd), 1 par Svartsjövikens 28.4–28.5 (MBm, GCd m fl). Häckning: Svartsjö Dämme. 1 par 27.4–1.7 (UKi, m fl) och 2 pull sedda 28.6–1.7 (TSd, ÖEd).

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Endast vårfynd, rastande. 1 ex Svartsjövikens 3.4 (MÅg, NWk), 2 ex Svartsjö Dämme 4.5 (GCd, SSg), 1 ex Svartsjö Dämme 8.5 (JSz), 3 ex Svartsjö Dämme 16.5 (ÖEd).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Rastande under våren vid Svartsjövikens. Som mest 80 ex mellan 17.4–3.5 (BDk, UDK, ÖEd m fl). 26 ex Mastområdet 1.5 (FTd), 28 ex Torslunda 5.5 (GCd). Rastande höst: 46 ex Sockarby, Färingsö 16.8 (GCd) och 38 ex Svartsjövikens 18.8 (JWn).

Småsnäppa *Calidris minuta*

1 ex rastade vid översilningsområdet, Svartsjövikens 18.5 (GCd).

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

4 ex Svartsjövikens 20.4 (MBd). Endast 2 ex i Svartsjö Dämme i slutet på juli. 3 ex Lilla Hallstaskär, Prästfjärden 18.8 (REm) och 2 ex Svartsjövikens 2.10 (PEm).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Under andra hälften av maj rastade max 6 ex i Svartsjö Dämme (LHr, SSg). Något färre, max 4 ex, sågs vid Svartsjövikens under perioden 17–21.5 (SSg, JWn). 3 ex Kyrkölen, Adelsö 29–30.5 (REm m fl), 1 ex Svartsjö Dämme 1.6 (GCd). Enda höstfyndet var 1 ex Svartsjövikens 17.8 (ÖEd).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Inlandsfynd är ovanliga och då ses endast enstaka

Foto Björn-Olof Swanholm

Rastande ljungpipare i Svartsjö

fåglar. 1 ex rastade på översvämmad betesmark, Svartsjövikens 16–25.8 (GCd, BSm m fl). Den 28–29.8 sågs 2 ex ev. var 1 ex samma fågel som tidigare (UKi, JWn, m fl). Fågllarna sågs också vid Svartsjö Dämme.

Brushane *Philomachus pugnax*

1 ex Svartsjövikens 29.4 (JWn), 15–20 ex Svartsjö Dämme 11–17.5 (RNn, JWn m fl). Från 15 juli till slutet på september höll flockar med brushane till vid Svartsjövikens och Dämmet. Under hela perioden 11–34 ex. 34 ex Svartsjövikens 27.8 (JWn).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

För andra året i rad hördes dvärgbeckasin spela vid Svartsjövikens. 1 ex 28–29.4 (GCd m fl). Perioden 30.4–6.5 kunde 2 ex avlyssnas (CEd m fl). 1 ex rastande Tillflykten, Lovön 1.10 (FTd).

Enkelbeckasin *Galinago galinago*

Rastande: 38 ex Lovö kyrkängar 2–3.4 (SSg, FTd), 40 ex Svartsjövikens 11.4 (FTd), 30 ex Svartsjövikens 27.7 (JWn), 30 ex Svartsjövikens 17–18.8 (GCd, JWn), 27 ex Svartsjövikens 5.10 (ÖEd, PEm).

Rödspov *Limosa limosa*

Hela tre olika fåglar under året, varav ett höst-fynd. Första fyndet kom 2002 och Ekerös andra fågel 2004. I år 1 ex Svartsjö Dämme 3–4.5 (REm, PÖn m fl), 1 ex Svartsjövikens 17.5 (JWn), 1 ex Svartsjövikens 10–11.9 (MBm, BLL, JNn).

Småspov *Numenius phaeopus*

1–2 ex Svartsjö Dämme 5.5 (PEs, JWn m fl).

Storspov *Numenius arquata*

Sträckande: 14 ex 14.4 Gällstaö (JSI), 4 ex Svartsjövikens 18.8 (JWn). Rastande: 19 ex Svartsjövikens 3.5 (UKi), 13 ex Karlslund, Fä-ringsö 27.6 (ÖEd, PEm, REem).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

De första nordsträckande rastade 4–5.5 Svartsjö Dämme. Vid Dämmet och Svartsjövikens sågs 1–4 ex rasta tom 20.5. Sydsträcket började den 11 juni då 7 ex rastade vid Svartsjö Dämme (JWn), 14 ex 12.6 (ÖEd) och 5 ex 21.7 (ÖEd, CEd). 1 ex Svartsjövikens 16–17.8 (GCd, ÖEd,

UKi), 1 ex Drottningholms golfbana, Lovön 30.8 (FTd).

Rödbena *Tringa totanus*

1 par Svartsjö Dämme och 2 par Svartsjövikens. Dessa sågs/hördes spela i början på maj. *Var-nande fåglar*: 1 ex Svartsjövikens 11.6 (GCd) och 1 par Svartsjö Dämme 2.7 (RSt) tyder på två häckningar/häckningsförsök. En 1k fågel sågs i Svartsjö Dämme 18–21.7 (CEd, ÖEd, PEm).

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

Sveriges andra lyckade häckning. 1 par vid Svartsjö Dämme fick ut 3 flygga ungar. 1.5–24.7 (se separat artikel, sid. 1).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Normal fyndbild. Den första i Svartsjövikens 23–24.4. Ett lite större antal (> 2 ex) av rastare i början på maj till mitten av månaden i Svartsjö Dämme. 6 ex 5.5 (MSz), 4 ex 14–17.5 (ÖEd, CEd, SSg). I slutet på juni t o m augusti sågs 1–2 ex rasta vid Svartsjövikens/Svartsjö Dämme. 2 ex Kyrkölen, Adelsö 5.7 (HAN), 1 ex Lovö kyrkängar 24–27.7 (FTd).

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

1 ex spel Svartsjövikens 15.4 (GCd), 2 ex spel Svartsjö Dämme 5.5 (PEs, NEs). Under juli–augusti rastade som mest 4 ex.

Grönbena *Tringa glareola*

I Svartsjö Dämme/Svartsjövikens sågs fåglar näst-intill dagligen 30.4–28.8. Maximum 120 ex Svartsjö Dämme 11.5 (RNn). 40 ex sträckande Sångsa Säby 4.5 (PEm).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

2004-års många fynd (11 ex) följdes i år av endast 1 ex Svartsjö Dämme 25.5 (GCd, UKi).

Dvärgmå *Larus minutus*

Ses sällan på Mälaraöarna. Senast dvärgmåsen observerades var 2000. I år sågs en adult fågel tillsammans med en större flock fisktärnor och sill/gråtrutar i Fiskarfjärden 15.7 (JSI).

Skrattmå *Larus ridibundus*

Som mest 200–350 ex i Svartsjö Dämme 11–17.5 (RNn, SSg). Ingen häckning i år heller.

Skräntärna *Sterna caspia*

Sträckande: 1 ex Svartsjö kanal 21.4 (GCd, RE), 1 ex Jungfrusund 10.5 (GCd), 1 ex Älby hage 22.8 (UKi), 1 ex 24.8 Fiskarfjärden (JSI).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Enda kända tidigare fyndet är från Menhammarsviken, juni 1980. I år sågs en adult fågel tillfälligt födosöka i Svartsjö Dämme och Svartsjöviken 4.6 (GCd, SSt m fl).

Foto Örjan Engebrand

Sparvugglan i Hagalund**Turkduva** *Streptopelia decaocto*

Ett något udda fynd gjordes av 1 ex som höll till vid Nora bruk, Färingsö 24.5–15.6 (GCd, LBe, SHn m fl). Turkduvan är inte årligt förekommande och senast den sågs var 2002.

Gök *Cuculus canorus*

3 ex ropade vid Svartsjöviken 29.5 (MTn), 2 ex Älby hage 30.5 (GCd). Sammanlagt ropade ca 14 fåglar på olika håll i kommunen i år.

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

1 ex ropade Hagalund, Adelsö 25.3–25.4 (HAN m fl). 2 ex sågs vid ett tillfälle.

Hornuggla *Asio otus*

2 ex hördes med locklåten vid Törnby, Färingsö 13.10 (JBk).

Jorduggla *Asio flammeus*

1 ex Kärsgratan, Ekerö 12.3 UKi, 1 ex Rastaborg 13.3 och 1 ex Svartsjöviken 11.4 (FTd).

Nattskärna *Caprimulgus europaeus*

Första fynden sedan 2002. 1 ex rast Torslunda 5.5 (AAn, UAn, m fl.), 1 ex död Norrby, Lovön 4.8 (gm FTd) Se även artikel på sid. 3.

Tornseglare *Apus apus*

En tidig fågel 7.5 Väsby hage (RE). Minst 500 ex födosök Svartsjö Dämme 16.5 (GCd).

Härfågel *Upupa epops*

På föreningens premiärexkursion till Björkö upptäcktes 1 ex 28.5–29.5 (LBe, SHn, BSm m fl). Två kända fynd från tidigare finns. Dyviken 1973 och Lunda 2001. Se också kåseri på pärmens andra sida.

Göktyta *Jynx torquilla*

Sammanlagt ca 22 ropande rapporterade, vilket är den högsta siffran på 2000-talet.

Gråspett *Picus canus*

1 hona på fågelmatning Älby 20.1 (UKi) och 13.2 (UKi, MTn). Tredje fyndet hos en skådares fågelmatning under 2000-talet. Hur många gråspettar finns det på allmänhetens matningar?

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Nio revirhållande hanar/par rapporteras. 1–2 på Eldgarnsö, 2 på Färingsö, 4 på Lovön, 1 på Munsö och 1 på Adelsö.

Tretåig hackspett *Picooides tridactylus*

1 hane upptäcktes i Huvududdens naturreservat, Ekerö 28.4 (MGr, MNon). Sågs även den 6.6 (UKi). Ett känt fynd tidigare från Älby 1988.

Koloni av backsvala i Älvnäs 2005

Trädläarka *Lullula arborea*

2–3 revir Hagalund, Adelsö 26.3–11.7 (HAn), 1 revir Norrby, Lovön 3–7.4 och 7.5 (FTd), 2 revir 14.5 (FTd) och 1 par Löten, Munsö 25.4 (REm), 2 ex sjöng Torslunda 5.5 (GCd, DPn m fl), 1 ex sjöng Sandudden, Ekerö 5.5 (MBm), 1 revir Söderby, Lovön 7.5 (FTd), 1 ex Hogsta herrgård, Lovön 18.5 (NWk), 1 ex sjöng Väsby hage 21.5 (JWn), 1 par Husby gropen 29.5 (FTd), 1 ex sjöng Eldgarnsö 12.6 (JWn).

Backsvala *Riparia riparia*

En koloni inrapporterad i år. Sandtaget i Älvnäs, 31 aktiva bon 26.7 (ÖEd).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

1 ex Svartsjö Dämme 10.9 (MBm, JNn).

Gulärta *Motacilla flava*

Häckningar: 1 ex med föda åt ungar Helgö kanal 5.7 (UKi), Minst två kullar Svartsjö Dämme 28.6 (TSd). *Lämplig häckbiotop:* 1–2 par södra Svartsjövikens och 1 par vid fågeltornet Svartsjövikens.

Blåhake *Luscinia svecica*

2 ex Svartsjö Dämme 3.9 (GCd), 4 ex Svartsjövikens 10.9 (JWn), 1 ex Svartsjö Dämme 10.9 (MBm, JNn), 4 ex Svartsjövikens 11.9 (FTd), 3

ex Lovö kyrkängar 16.9 (SSg, FTd), 2 ex Menhammarsvikens 18.9 (FTd), 1 ex Svartsjö Dämme 21.9 (PEm), 1 ex Svartsjövikens 25.9 (GCd).

Ringtrast *Turdus torquatus*

För andra året i rad observerades ringtrast. 1 ex Torslunda 5.5 (GCd m fl) och 1 ex Österby, Färingsö 6.5 (AAn, UAn).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Under våren sågs två stora rastande flockar. Ca 40 ex Sångå Säby 17–19.4 (GCd, PEm) och ca 40 ex Söderby, Lovön 22.4 (FTd). *Vinterfynd:* Upp till 6 ex Eldgarnsö 2.1–22.1 (BDk, Udk m fl), 2 ex Väsby hage, Munsö 18.12 (JWn), 1 ex Menhammarsvikens 17.1 (GCd), 2 ex Eldgarnsö 10.12 (ÖEd, CED).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

2 ex Menhammarsvikens 27.5–20.6 (UKi, MTn m fl), 1 ex Stjärtnäs, Norra Färingsö 21.6 (GCd) och 1 ex Karlskär–Eldgarnsö 2–5.6 (GCd, ÖEd m fl).

Kärrensångare *Acrocephalus palustris*

Högsta antalet sjungande fåglar (7 ex) på 2000-talet. 1 ex Svartsjövikens 15.5–11.6 (AEn, ÖEd, MTn m fl). Fågeln som hördes sjunga första gången den 15.5 (AEn) är mycket tidig, men inte extremt för arten. 1 ex Menhammarsvikens 1.6 maj och juni, något fler än 2004 som var ett bra

Foto Örjan Engebrand

Blåhake, hanne i vinterdräkt

(NWk), 1 ex Lindö, Lovön 1.6 (NWk), 1 ex Stav-sund, Ekerö 2.6 (MTn), 1 ex Nora träsk, Färingsö 2.6 (JBk, GCd), 1 ex Fladen, Kärson (MTn), och 1 ex Iländavik, Färingsö 21.6 (REm).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Ölsta tegelbruksdammar har visat sig hysa ett intressant fågelliv. I år upptäcktes en sjungande trastsångare där den 25.5. Fågeln hördes t.o.m. 11.6 (GCd, PEm m fl). 1 ex sjöng tillfälligt vid Svartsjö kanal 17.6 (PEm m fl).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Sammanlagt 15 sjungande fåglar rapporterade i år för arten. Hög skådaraktivitet kan vara orsaken till ökande antal fynd.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Två sjungande fåglar under häckningstid! 1 ex Björkö 30.5 (GCd) och 1 ex Eldgarnsö 12.6 (JWn). Under oktober sågs 3 ex Svartsjövik

4.10 (ÖEd) och 1 ex Toroslunda 8.10 (GCd).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Vinter/vårfynd: I januari hördes fåglar vid Menhammarsviken (Ced m fl), 1 ex 24.2 Svartsjövik (ÖEd), 4 ex Väsby hage 20.2 (JWn), 10 ex Sötvattenslaboratoriet, Lovön 12–13.3 (MAN m fl). Under våren max 9 ex Svartsjövik 9.4 (JWn). De flesta observationerna under sommarhalvåret rör fåglar vid Svartsjövik/Svartsjö Dämme. Ungfåglar sågs här i början på augusti. Övriga: 1 ex Menhammarsviken 20.6 (NWk). Flera med lockläte Helgö kanal 3.10 (UKi), 11 ex Svartsjö Dämme 5.10 (ÖEd).

Sommargylling *Oriolus oriolus*

En sjungande fågel Väsby hage 15.6 (JBk, AHt) och 1 hane flög över vägen vid Ekebyhovsbacken 18.6 (JBk).

Törnskata *Lanius collurio*

Inventeringen av häckande törnskator på Lovön 2004 återupprepades under året av FTd. 19 säkra häckningar blev utfallet, vilket är minst lika gott som

året innan. Övriga intressanta obsar var en tidigt fågel vid Svartsjövik 4.5 (ÖEd, PEm) samt 4 par på Björkö 29.5 (ÖEd, CED).

Varfågel *Lanius excubitor*

Januari och februari uppskattningsvis 8–10 stationära fåglar i kommunen. 2 ex Malmviks strandängar, Lovön 6.4 (FTd). 1 ex Svartsjövik 25.9 (UAn). I slutet på året sågs 1 ex Svartsjö Dämme 10.12 (PEm), 1 ex Karlskär–Eldgarnsö 23.12 (SHn, LBe), 1 ex Menhammarsviken 26–27.12 (ÖEd, SSg JWn).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

1 ex Eldgarnsö 28.5 (JBk), 1 ex Älby hage 28.8–31.12 (UKi), 4 ex sträckande Ekebyhovsbacken 10.9 (MNn, SSg), 2 ex Älby hage, Ekerö 19.9 (LBe), 2 ex Svartsjövik 2.10 (PEm), 1 ex Toroslunda 4.10 (GCd), 1 ex Stenhamra 5–8.10 (REm m fl), 2 ex Älby hage 20.12 (UKi).

Bofink *Fringilla coelebs*

Vinterfynd på fågelmatningar: 4 ex Älby hage 27.2 (UKi), 26 ex 23.12 Törnby (JBk), 6 ex Lindby, Adelsö 29.12 (BLd).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Vinterfynd på fågelmatningar: 2 ex Hagaringen, Ekerö 19.2 (BDk, UDK), 8 ex Törnby 23.12 (JBk), 2 ex 26.12 och 3 ex 28.12 Prästnibble (ÖEd, CEEd).

Steglits *Carduelis carduelis*

30 ex Svartsjö Dämme 25.7 (MÅg, PÅg), 30 ex Lovön 27.8 (JWn), 50 ex Eldgarnsö 8.9 (ÖEd), 35 ex Mastområdet 10.9 (NWk), 70 ex Mastområdet 12.9 (SSg), 40 ex Menhammarsviken 18.9 (FTd).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Revirhävande hannar och eller par rapporteras ifrån 16 lokaler. En häckning vid Svartsjö Dämme 25.7 (MÅg, PÅg).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Rastande: 4 ex Svartsjö Dämme 9.1 (MÅg, PÅg, NWk), 2 ex Svartsjövikens 2.4 (GCd).

Brunsviska *Carduelis flammea cabaret*

5 ex Prästnibble 5.1 (ÖEd, CEEd), 1 ex Torslunda 1.2 (GCd).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

1 honf Mastområdet 4.1 (MÅg, NWk). Besök på medlemmars fågelmatningar. Minst 1 ex Älby 13.2 (MTn), 1 hane Prästnibble 4.2 (ÖEd), 1 honf Torslunda 23–24.2 (GCd).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

1 ex 10.6 Skärvik, Ekerö (MTn) är den enda observationen under året.

Rosfink *Carpodacus erythrinus*

Få observationer under 2000-talet, senast 2002 med 2 ex. 1 år sågs 2 ex Söderby, Lovön 26.5 (FTd) och 1 ex Eldgarnsö 28.5 (JBk).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Ses relativt allmänt, dels under vintern vid våra fågelmatningar och under sommarhalvåret med häckningsindicer. Rapporter främst från kärnområdet på Ekerö, men även ifrån övriga öar. 6

ex Älby 6.1 (HRp), 6 ex Prästnibble 14.2 (ÖEd, CEEd), 20 ex Älby hage 3.9 (GCd, UKi), 8 ex Älby hage 28.12 (ÖEd, UKi). Häckning: 1 kull Älby hage 23.6 (UKi).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

1 ex Svartsjövikens 4.9 (JWn), 1 ex Svartsjövikens 10.9 (GCd), 3 ex Svartsjö Dämme 10.9 (MBm, JNn).

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

1 ex rastade Hagalund, Adelsö 26.3 (HAN).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Högsta antalet under 2000-talet. Minst 4 ex rastade Torslunda 5.5 (MBm, GCd, DPn m fl), 1 ex sjungande Orangeriet, Lovön 5.5 och 7.5 (FTd, MHn). 1 ex sträckte Sänga Säby, Fä-ringsö 6.5 (PEm). En intressant rapport om ett par i Väsby hage, Munsö 11.6 (NWk).

Rapportörer

(MAn) Mats Andersson, (HAN) Hasse Andersson, (AAn) Angelica Aronsson, (UAn) Ulf Aronsson, (MBd) Mattias Backlund, (MBm) Martin Bergström, (OBd) Olle Bernard, (JBk) Jan Björk, (LBe) Linus Brobacke, (GCd) Glenn Cornland, (BDk) Bertil Dolk, (UDk) Ulla Dolk, (PEs) Per Edenius, (REm) Runo Edholm, (AEEn) Astrid Edin, (CEd) Catharina Engebrand, (ÖEd) Örjan Engebrand, (PEm) Patrik Engström, (NEs) Nils-Erik Ewers, (LFg) Lars Friberg, (MGr) Mats Gothnier, (SHn) Signe Hagerman, (MHn) Mats Hildeman, (AHt) Arne Holmkvist, (LHr) Lars Holmstedter, (BJm) Bo Jerkeman, (CKn) Conny Kroon, (UKi) Urpo Könnömäki, (BLI) Bengt Legnell, (BLd) Björn Lindblad, (IMl) Ingegerd Marchall, (MOF) Mäläröarnas ornitologiska förening, (MNn) Micke Nederman, (JNn) Jonas Nordin, (MNon) Mats Nordin, (RNn) Rolf Nordin, (DPn) Daniel Pettersson, (TPn) Thomas Pettersson, (HRp) Helge Röttorp, (SSg) Svenne Schultzberg, (MSz) Martin Schmalholz, (SSt) Sune Sellstedt, (BSn) Björn Sjögren, (JSI) Jan Sondell, (TSD) Thomas Strid, (JSg) Jonas Sundberg, (JSz) Johan Södercrantz, (BSm) Björn-Olof Svanholm, (RSt) Ruben Sven Eric Swanqvist, (FTd) Fredrik Thernlund, (MTn) Micke Tydén, (TVr) Tomas Viktor, (JWn) Jan Wernerman, (NWk) Niklas Westermark, (MÅg) Mikael Åsberg, (PÅg) Per Åsberg, (GÖn) Gudrun Öhman, (PÖn) Per Öhman.